

*Interjú dr. Esküdt Gáborral,
az ND Nonprofit Zrt. vezérigazgatójával*

COVID-19: Jól alkalmazkodtak a dohányboltok

Hogyan élte meg a járványügyi vészhelyzet időszakát az ND Nonprofit Zrt.? **Milyen kihívásokkal** kellett szembenézniük az elmúlt két hónapban?
Hogyan szerepelt a dohányágazat a válságban?
– Ezekről a témákról beszélgettünk **dr. Esküdt Gáborral**, az ND Nonprofit Zrt. vezérigazgatójával.

Mit tapasztalt az ND Nonprofit Zrt. az elmúlt két hónapban a járványhelyzethez kötődően?

Összességében azt tapasztaltuk, hogy a Nemzeti Dohányboltok – hozzáállásuknak köszönhetően – jól vették az akadályokat és jól alkalmazkodtak az új szabályokhoz. A dohányboltok javarésze együttműködésről tett tanúbizonyságot.

Hogyan működött a vészhelyzeti időszak alatt a Társaság?

Márciusban meghoztuk azokat az intézkedéseket, amelyek a pandémiás helyzetre való tekintettel szükségessé váltak. Leállítottuk a személyes kontaktussal járó dohánybolti ellenőrzéseket. A munkatársaink és a dohánytermék-kiskereskedők védelmében elkészítettünk egy pandémiás intézkedési tervet. Azon túlmenően, hogy munkavállalóink számára biztosítjuk az otthoni munkavégzést, rotációs ügyeleti rendszerben működtetjük a társaságot. Heti szinten vannak vezetői meetingeink. Felügyelő Bizottsági üléseket tartunk személyes kontaktus nélkül, és rendszeresen riportolunk a tulajdonosi joggyakorló minisztérium felé, minden zökkenőmentesen zajlik.

Milyen feladatokat lát el az ND Nonprofit Zrt. a helyzethez kapcsolódóan?

Az elmúlt két hónapban rengeteg intézkedést tettünk, tájékoztatást nyújtottunk, közleményeket adtunk ki. Dicséretes, hogy Társaságunk mellett a gyártók és az Országos Dohányboltellátó Kft. is igyekszik mindenben segíteni a dohánytermék-kiskereskedőket. Mindeközben a megfelelő óvintézkedések mellett folytatják tevékenységüket, odafigyelve partnereik és saját munkavállalóik biztonságára is.

A dohánytermék-kiskereskedelem az országos kiskereskedelmi alapellátás része. Bármennyire is káros szenvedély a dohányzás, véleményem szerint nem egy ilyen sajnálatos járványhelyzetben kell olyan törekvéseknek célt érniük, mint a fogyasztók leszoktatása. Ebben a szituációban nagyon fontos, hogy aki dohányzik, hozzá tudjon jutni a termékekhez. Éppen ezért azt gondolom, hogy a dohánytermék-kiskereskedők társadalmi felelősségvállalása az átlagénál magasabb.

Társaságunknak folyamatosan monitoroznia kellett, hogy mindez hogyan tud zökkenőmentesen működni, vészforgatókönyvet készítettünk a tulajdonosi joggyakorló minisztérium, ezáltal a kormányzat részére. Hetente két alkalommal forgalmi helyzet-elemzés is készül, amelyben az ellátásról, logisztikáról, kiskereskedelmi forgalomról informáljuk a döntéshozókat.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

Két helyzet lehetséges, amikor ellátási zavar áll elő a dohánytermék-kiskereskedelemben. Az egyik a készlet-probléma miatti ellátási zavar. Ebben a helyzetben hiába vannak nyitva az üzletek, a vásárlók mégsem tudnak a termékhez hozzájutni. A másik, ha munkavállalói, humán erőforrás oldalról merül fel vis major helyzet a megbetegedések miatt. Ha emiatt kerül sor a nyitvatartási kötelezettség vonatkozásában szerződészegésre, a polgári törvénykönyv szerinti kimentési klauzúra léphet hatályba mint a szerződések mögöttes szabálya. Szerencsére egyik helyzet sem jelentett fennakadást az ellátásban az elmúlt két hónapban.

Kezdetben napi szinten, majd hetente kértünk jelentést az Országos Dohányboltellátó Kft.-től, hogy tapasztalható-e bármilyen logisztikai probléma. A gyártóktól is hetente kérünk tájékoztatást, hogy a termékekkel kapcsolatban van-e ellátási zavar. A dohányboltok forgalmát pedig az online rendszernek köszönhetően folyamatosan nyomon követjük.

Társaságunk minden olyan megoldást támogat a járványügyi intézkedésekhez kapcsolódóan, amely a munkavállalók és a vásárlók megbetegedésének megelőzésére irányul.

Ennek megfelelően fiókkész vészforgatókönyvet készítettünk különböző javaslatokkal, hogy abban az esetben, ha lokális szinten ellátási problémák lépnek fel a munkavállalók nagyszámú megbetegedései miatt, hogyan lehetséges akár a karhatalom bevonásával biztosítani a működést. Szerencsére erre nem került sor. Azt gondolom, hogy azok a kormányzati intézkedések, amelyek időben megszülettek, valóban működnek az ország minden területén.

A kormányzati intézkedésekkel, az operatív törzs bejelentéseivel párhuzamosan az értékesítést érintő korlátozásokat szintén le kellett futtatnunk a rendszerünkben.

Ezekről tájékoztatást is adnak?

Azt gondolom, hogy nincsen még egy olyan szektor a kiskereskedelem területén, ahol ennyi információt, impulzust és segítséget kapnak a piaci szereplők, legalábbis azok, akik elolvassák a tájékoztató leveleinket. Idén 15 közleményt küldtünk ki eddig, amelyek jelentős része a járványhelyzettel összefüggésben született.

2019-2020 időszakos összehasonlítás MENNYISÉG adatok dohánytermék értékesítésből – Magyarország összesen

Dohánytermék kategória	M.e.	2019. I-IV. hó	2020. I-IV. hó	Változás	
				Abszolút értékben a me. szerint	%
Cigaretta	szál	2 463 222 590	2 367 866 697	-95 355 893	-3,9%
Finomra vágott fogyasztási dohány (cigarettdohány)	tonna	1 410	1 333	-77	-5,4%
Szivarka	szál	177 378 471	199 264 039	21 885 568	12,3%
Elektromos cigaretta töltőfolyadék	ml	5 268 521	5 276 788	8 267	0,2%

2019-2020 időszakos összehasonlítás BRUTTÓ ÉRTÉK adatok dohánytermék értékesítésből – Magyarország összesen

Dohánytermék kategória	M.e.	2019. I-IV. hó	2020. I-IV. hó	Változás	
				eFT	%
Cigaretta	eFT	154 706 428	162 533 038	7 826 609	5,1%
Finomra vágott fogyasztási dohány (cigarettdohány)	eFT	56 090 690	61 526 029	5 435 339	9,7%
Szivarka	eFT	5 838 081	7 277 467	1 439 386	24,7%
Egyéb dohánytermék és kiegészítő termék összesen	eFT	5 972 160	19 050 021	13 077 861	219,0%
Elektromos cigaretta töltőfolyadék	eFT	677 128	809 292	132 164	19,5%
MINDÖSSZESEN	eFT	223 284 486	251 195 846	27 911 360	12,5%

Forrás: ND Nonprofit Zrt.

Társaságunk minden olyan megoldást támogat a járványügyi intézkedésekhez kapcsolódóan, amely a munkavállalók és a vásárlók megbetegedésének megelőzésére irányul, akár a leheletfogó plexi megoldásokat, akár az ablakon keresztül történő értékesítést. Közleményeinkben erre is, valamint a kellő védőfelszerelések viselésére, a megfelelő távolság betartatására is felhívtuk a figyelmet. Ma már a vonatkozó kormányrendeletek is azt mutatják, hogy az eladóknak a felelőssége ezekre odafigyelni, a fogyasztókat tájékoztatni, hogy másfél méteres távolság tartandó, illetve hogy lehetőség szerint egyszerre csak egy vásárló tartózkodjon az üzletben.

A reggel 6 és délután 3 óra közé korlátozott nyitvatartás vélhetően annak az eredménye volt, hogy az üzletek előtti csoportosulásokat nem sikerült eredményesen kezelni. Azt gondolom, hogy ebben az állampolgárok felelőssége is tetten érhető, hiszen a dohányboltosok a megfelelő tájékoztatókat kihelyezték az üzletekben, amit nem mindenki vett figyelembe.

Tapasztaltuk azt is, hogy bizonyos dohányboltok megpróbálták a járványhelyzetet olyan értelemben is kihasználni, hogy a nyitvatartási idejüket „korigálják”. Közleményeinkben határozottan kellett nyomatékosítanunk, hogy nem minden esetben mondható ki a vis major helyzet, így a nyitvatartási kötelezettségre vonatkozóan nem minden esetben áll be a mögöttes polgári törvénykönyvi kimentési klauzúra. Ha lehetsé-

ges pótolni a kiesett munkaerőt, nyitva kell tartania az üzletnek, hiszen ez szerződéses kötelezettség. Társaságunk igyekszik minden esetet, ahol ez lehetséges, méltányosan elbírálni, de a dohánytermék-kiskereskedőknek is oda kell figyelniük erre. Azt is gondolom, hogy egy kiskereskedelmi vállalkozásnak érdeke is, hogy lehetőség szerint addig tartson nyitva, ameddig csak lehetséges és forgalmat tud produkálni.

Több olyan kirívó esetet is kellett kezelnünk, amikor minősíthetetlen hangnemben íródott levelek érkeztek Társaságunkhoz, vagy ügyfélszolgálati kollégáinkat érték méltatlan megkeresések, amit nem érdemeltek. Kollégáim – a dohánytermék-kiskereskedők nagy többségének meglegedésére – mindent megtesznek, hogy a lehető legjobban végezzék a munkájukat, amit ezúton is köszönök nekik.

Megfigyelhető változás, átrendeződés a forgalmi trendekben, vásárlói szokásokban a járványhelyzethez köthetően?

Forgalom szempontjából beszédesek a kódkiadás adataink: a gyártók az első negyedévben 60 milliós nagyságrenddel több kódot rendeltek a Társaságunktól. A járványhelyzethez kapcsolódóan eleinte a felvásárlásokkal összefüggésben növekedést tapasztaltunk, a teljes időszakot tekintve pedig stagnálást. Érezhető volt forgalmi átrendeződés. Néhány jól prosperáló üzletnél visszaesés látható. Gondolok itt

akár az osztrák határ melletti dohányboltokra, ahol a határon való átjárási korlátozások következtében az Ausztriából érkező vásárlóközönség eltűnt. De hasonlóan jelentős forgalmi csökkenés mondható el az idegenforgalmilag frekvenciált övezetekben, például Budapest ötödik kerületében lévő dohányboltokról is. A főváros peremkerületeiben ezzel szemben forgalomemelkedést láthatunk.

Úgy gondolom, hogy a dohányboltosoknak arra, hogy nyitva tarthatnak, egy komoly lehetőségként kell tekinteniük, és meg kell ezt becsülniük. A jelenlegi járványhelyzetben minden területen vannak nehézségek, azonban a dohányboltok helyzete általánosságban véve kedvezőbb sok más gazdasági szereplőénél. Más szektorokban, például a vendéglátásban, sajnos lesznek olyan vállalkozások, amelyek a kormányzati segítségek ellenére sem biztos, hogy folytatni tudják majd a tevékenységüket.

A járványhelyzet közepette elérkeztünk május 20-ához, amelyről a lapunkban is sok szó esett. Mit fontos szem előtt tartani?

Közlemény formájában az ND Nonprofit Zrt. megjelentette jogszabály-értelmezését, hiszen az ízesítési tilalomra vonatkozó kormányrendelet nem a mi hatáskörünkbe esik, ezért nekünk is a hatályos jogszabályokból kell kiindulnunk. E szerint mentolos ízesítésű cigaretta és cigarettadohány 2020. május 20-a után nem forgalmazható. Az ízesítési tilalom az említett dátumtól – nikotinmentes utántöltő flakon kivételével – az elektronikus cigarettákra, az elektronikus cigaretta utántöltésére szolgáló, nikotintartalmú folyadékot tartalmazó utántöltő flakonokra és a dohányzást imitáló elektronikus eszközökre is vonatkozik. A készletek vonatkozásában azonos helyzetre kellett felkészülniük a kiskereskedőknek, mint a TPD bevezetésekor, ami május 21-től piac-tiszta helyzetet jelent. Társaságunk folyamatosan azt kommunikálta, hogy a dohányboltok igyekezzenek készleteiket optimalizálni és május 20-ig kifuttatni. Ugyanakkor érdemes lehet konzultálni a gyártókkal, hogy megmaradt készleteket vásárolnak-e vissza.

GYARMATI PETRA